

‘AARDAPPEL HOEFT NIET MEER ZIEK TE WORDEN’

De aardappel wordt wereldwijd steeds belangrijker als voedselgewas. De opbrengst per hectare neemt toe en ziektes hoeven geen bedreiging meer te vormen. Dat stelde Anton Haverkort op 21 september tijdens zijn afscheidssymposium.

Haverkort is medebedenker van het tienjarige Durph-project, dat tot doel heeft de aardappel resistent te maken tegen de schimmelziekte fytoftora. Het onderzoeksproject heeft al een aantal resistentiegenen uit wilde aardappersoorten opgeleverd die gangbare rassen fytoftora-proof kunnen maken. De techniek die daarvoor nodig is – cisgenese – wordt echter nog niet omarmd door veredelaars. ‘De aardappel hoeft niet meer ziek te worden’, zegt Haverkort. ‘Het is een maatschappelijke keuze dat resistentie nog niet in de praktijk is gerealiseerd.’

DOETJE

De aardappel is eigenlijk een doetje, maar heeft een grote toekomst, aldus ‘aardappelprofessor’ Haverkort. In vrijwel alle landen waar aardappels worden geteeld, is hij geweest. Daar maakte hij de opmars van de aardappel mee tot het vierde landbouwgewas ter wereld, na rijst, tarwe en mais. Overal is de opbrengst de afgelopen decennia sterk toegenomen door een combinatie van goed pootgoed, betere rassen, gewasbescherming, bemesting en soms irrigatie, vertelt Haverkort. Zo zijn de boeren in Rwanda in de afgelopen 35 jaar tien keer zoveel aardappelen gaan produceren, terwijl de bevolking tweeënhalf maal toenam. Daarmee is de voedselzekerheid in dat land sterk verbeterd, constateert hij.

De komende jaren neemt de opbrengst nog meer toe door de klimaatverandering, want de aardappel reageert daar heel goed op. ‘Door de verwachte toename van het CO₂-gehalte in de lucht zal de

In vrijwel alle landen waar aardappels worden geteeld, is Anton Haverkort geweest. Deze foto uit 2011 is gemaakt in India.

opbrengst nog eens met 28 procent toenemen, wijzen onze gewasmodellen uit.’ Ook zal het groeiseizoen in veel landen langer worden, omdat de boeren door de opwarming eerder kunnen poten en later kunnen oogsten. De temperatuurstij-

‘De aardappel is een doetje, maar heeft een grote toekomst’

ging zorgt ervoor dat de productie gemiddeld met nog eens 15 procent omhoog kan, schat Haverkort.

Bovendien is de voedingswaarde van de aardappel groot; het gewas bevat veel meer vitamines en mineralen dan granen. Daarom is dit gewas zo belangrijk voor opkomende landen. ‘Als Aardappel BV Nederland kunnen we op deze ontwikkelingen inspelen door onze hoogwaardige rassen en technologie in

landen als China, India en Oost-Afrika te introduceren.’

BEZORGD

Haverkort was de ambassadeur en deskundige van deze Aardappel BV. De gehele aardappelsector was dan ook van de partij op zijn afscheidssymposium en -borrel in Wageningen. Maar Haverkort was ook een verbindende factor tussen onderzoek, praktijk, beleid en bedrijfsleven. Hij is daarbij een verklaard voorstander van genetische modificatie, maar werkte ook samen met de biologische sector. Zo wisselde het Durph-project kennis uit met het programma Bio-Impuls van de ecologische sector.

Haverkort is wel bezorgd over het toekomstig aardappelonderzoek. ‘De huidige tendens is dat niet langer ambtenaren, maar het bedrijfsleven via de topsectoren de onderzoeksrichting bepalen’, stelde hij onlangs in vakblad Aardappelwereld. ‘Dat ging in het begin

goed, maar nu moet het bedrijfsleven een kwart van de onderzoekskosten bijdragen. Dat heeft tot gevolg dat het onderzoek heel vaak praktijkgericht wordt. Het fundamenteel-strategisch onderzoek vindt haast niet meer plaats. Dat zorgt ervoor dat het aardappelonderzoek bij Wageningen Plant Research opdroogt. Maar je moet kennis blijven ontwikkelen over de relatie tussen de aardappel en de ziekteverwekkers.’

Tijdens zijn afscheidssymposium kreeg Mister Potato van Wageningen Research de Broekema-penning, de belangrijkste onderscheiding in de Nederlandse plantenteelt. Hij gaat in Wageningen met pensioen – 8 december is zijn laatste werkdag – maar de aardappelwereld is nog niet van hem af. Haverkort is voor drie jaar aangesteld als aardappelhoogleraar op de universiteit van Nigde, Turkije. Bovendien gaat hij een Handboek Aardappelen schrijven. **AS**